

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

ΘΕΜΑ : ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 3.6.2009

ΤΑΞΗ : Β΄ ΧΡΟΝΟΣ : 2 ΩΡΕΣ (10.30 – 12.30 μ.μ.)

ΣΕΛΙΔΕΣ : 9

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ : ΤΜΗΜΑ : ΑΡ.:

ΒΑΘΜΟΣ:

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τρία (3) μέρη. Να απαντήσετε σε όλα τα μέρη και σε όλα τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

Μια από τις σημαντικότερες αιτίες θανάτου στη χώρα μας είναι τα τροχαία ατυχήματα, τα οποία συνεχώς αυξάνονται. Η Ελλάδα μαζί με την Κύπρο καταλαμβάνουν τις δύο πρώτες θέσεις ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον κατάλογο των θανάτων από τα ατυχήματα αυτά. Για το λόγο αυτό τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης αναφέρονται συχνά στους θανάτους που προκαλούνται από τροχαία ατυχήματα και ιδιαίτερα τα Σαββατοκύριακα όλου του χρόνου και σε περιόδους εορτών στις οποίες οι αργίες διαρκούν τρεις ή περισσότερες μέρες (Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Πάσχα, Δεκαπενταύγουστο κτλ.).

Τα τροχαία ατυχήματα, όμως, δε συμβαίνουν μόνο την Παρασκευή, το Σάββατο και την Κυριακή. Συμβαίνουν, δυστυχώς, όλες τις μέρες της εβδομάδας και οι συνέπειές τους δεν είναι μόνο οι νεκροί επί τόπου αλλά και οι σοβαρά και οι ελαφρά τραυματισμένοι. Ένας, μάλιστα, αριθμός των βαριά τραυματισμένων πεθαίνει στα νοσοκομεία (λέγεται ότι ο αριθμός αυτός είναι ίσος με εκείνον των νεκρών επί τόπου). Δεδομένου του οξύτατου δημογραφικού προβλήματος της χώρας και του γεγονότος ότι οι θάνατοι τα 3 από τα 4 τελευταία χρόνια ξεπέρασαν τις γεννήσεις, είναι ανάγκη να εξεταστούν αναλυτικότερα τα τροχαία ατυχήματα στη χώρα μας.

Πριν ασχοληθούμε με τα αίτια, θα εξετάσουμε τους βασικούς παράγοντες που εμπλέκονται στα τροχαία ατυχήματα. Οι παράγοντες αυτοί διακρίνονται σε πέντε ομάδες: τους οδηγούς, τους επιβάτες, τους πεζούς, το όχημα και την κατάσταση των δρόμων ή του καιρού.

Ο κυριότερος παράγοντας των τροχαίων ατυχημάτων είναι οι οδηγοί. Σχεδόν το 80% των τροχαίων ατυχημάτων οφείλονται σ' αυτούς και ακολουθούν σε μεγάλη απόσταση οι πεζοί. Πολύ μικρότερο ρόλο παίζουν οι δρόμοι ή ο καιρός και ακόμα μικρότερο το όχημα και οι επιβάτες. Τα αίτια των τροχαίων ατυχημάτων που οφείλονται στους οδηγούς μπορούν να καταταγούν σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- **Επιθετική** ή επιδεικτική συμπεριφορά (παραβίαση προτεραιότητας, υπερβολική ταχύτητα, παραβίαση σηματοδότη, ελιγμοί στη μέση του δρόμου κτλ.).
- **Προκλητική** παράβαση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας – Κ.Ο.Κ (κίνηση στο αντίθετο ρεύμα (!), αντικανονικό προσπέρασμα, μη οδήγηση στα αριστερά του δρόμου κτλ.).
- **Απροσεξία** ή αμέλεια (απόσπαση προσοχής οδηγού, οδήγηση σε κατάσταση μέθης κτλ.).

Τόσο οι οδηγοί όσο και οι επιβάτες παραβαίνουν συστηματικά τον Κ.Ο.Κ σε ό,τι αφορά τη ζώνη ασφαλείας και το κράνος. Η μεγάλη πλειονότητα των οδηγών και των επιβατών (σχεδόν το 80%) δε φορούσαν, δυστυχώς, ζώνη ασφαλείας ή κράνος, όταν έγινε το τροχαίο ατύχημα.

Στην περίπτωση των πεζών παρατηρείται βιαστική ή απρόσεκτη συμπεριφορά ή παράβαση του Κ.Ο.Κ. Για τους πεζούς, όμως, μπορεί να υπάρχουν ελαφρυντικά (π.χ. προβλήματα υγείας, γήρατος, έλλειψη συνοδού κτλ.) Φυσικά υπάρχει και σοβαρότατο έλλειμμα κυκλοφοριακής αγωγής, παρά τις κάποιες προσπάθειες που γίνονται τελευταία προς την κατεύθυνση αυτή στα σχολεία.

Μανόλης Γ. Δρεπτάκης, «Οδηγοί: Φταίνε για το 80% των ατυχημάτων»

Ερωτήσεις:

Να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις σύμφωνα με το πιο πάνω κείμενο.

1. α) Ποιες είναι οι συνέπειες των τροχαίων ατυχημάτων στη χώρα μας;

(μον. 0,75)

.....
.....
.....
.....

β) Ποια είναι η ευθύνη των οδηγών στην πρόκληση τροχαίων ατυχημάτων;
Να εξηγήσετε με δικά σας λόγια.

(μον. 0,75)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. α) Να γράψετε τη θεματική πρόταση της τέταρτης παραγράφου.

(μον. 0,25)

.....
.....

β) Να αναγνωρίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου αυτής.

(μον. 0,25)

.....

3) Να βρείτε τα υποκείμενα των **υπογραμμισμένων ρημάτων στο κείμενο** (2^η και 3^η παράγραφο) και να αναγνωρίσετε τη μορφή τους. (μον 1)

Υποκείμενα

α)

β)

Μορφή των Υποκειμένων

α) β)

4) Να μεταφέρετε τα πιο κάτω υπογραμμισμένα ρήματα στο χρόνο που βρίσκεται στην παρένθεση, διατηρώντας το πρόσωπο και τον αριθμό τους. (μον. 1)

α) Τα τροχαία ατυχήματα δε συμβαίνουν μόνο την Παρασκευή, το Σάββατο και την Κυριακή.

..... (Παρατατικός)

..... (Αόριστος)

β) Στην περίπτωση των πεζών παρατηρείται βιαστική συμπεριφορά.

..... (Στιγμιαίος μέλλοντας)

..... (Υπερσυντέλικος)

5) Να βρείτε τα αντικείμενα στην πιο κάτω πρόταση και να αναγνωρίσετε το είδος τους. (μον. 1)

Η Αστυνομία Λεμεσού μας έδωσε κλήση για την παραβίαση του ορίου ταχύτητας.

Αντικείμενα

Είδος

α)

β)

6) Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις με τα πιο κάτω συνθετικά: (μον. 0,5)

α) δύο + όροφος

β) άνθος + πωλώ

7) Να μετατρέψετε την πιο κάτω πρόταση από ενεργητική σύνταξη σε παθητική. (μον. 0,5)

Τόσο οι οδηγοί όσο και οι επιβάτες παραβαίνουν συστηματικά τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας σε ό,τι αφορά τη ζώνη ασφαλείας.

.....

.....

.....

Να διαβάσετε τα πιο κάτω κείμενα και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Κείμενο 1: «Αθήνα» Ν.Α. Ασλάνογλου

Πολιτεία γυμνή; πρωινό με τις άδειες καρέκλες
 δεν είναι δω τόπος να μείνουμε
 εδώ δεν έχει δρόμους δεν έχει μάτια
 μέσα σ' ερειπωμένα παράθυρα
 μια μυρωδιά γκαζιού και κίτρινης λαδομπογιάς.

Ν.-Α. Ασλάνογλου,
Ο δύσκολος θάνατος, Νεφέλη

Κείμενο 2: «Η πόλη», Α. Τσακνιά

Η πόλη δεν κοιμάται τις νύχτες
 κουλουριασμένο φίδι και λουφάζει
 όλα τ' ακούει, όλα τα μετράει
 και λογαριάζει κέρδη και ζημίες
 η πόλη δεν κοιμάται τις νύχτες
 καμιά φορά αναστενάζει.

Α. Τσακνιά, *Το μπαλκόνι*, Νεφέλη

Ερώτηση:

Με βάση τα ποιήματα του Νίκου Αλέξη Ασλάνογλου και της Αμαλίας Τσακνιά, να εξηγήσετε γιατί η πόλη «δεν είναι τόπος για να μείνουμε».
 (μον.2)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Κείμενο 3: «Για ένα παιδί που κοιμάται», Δ. Χριστοδούλου

Νύχτα. Η κίνηση αραιή στη λεωφόρο.
Μες στο κλειστό, το φωτισμένο εργοστάσιο,
Οι μηχανές, αποσταμένες* μα άγρυπνες,
Επιβλέπουν σαν άκακοι γίγαντες
Τον ύπνο του μικρού. Στρομωγμένος
Κοντά στη σκάρα του ατμού,*
Με του αδερφού του το παλτό σκεπασμένος
Ξεκουράζεται.
Όλη τη μέρα δουλεύει στα φανάρια*
Σκουπίζει τζάμια βιαστικά με το κόκκινο.
Εισπράττει κέρματα ή την εύλογη* αγανάκτηση.
Περιμένει το επόμενο φανάρι.
Τίμα κερδίζει έτσι το ψωμί.
Και το μερίδιο του νυχτοφύλακα,
Που τον αφήνει να κοιμάται εκεί μέσα.

Ερώτηση:

- 1) Μελετώντας το πιο πάνω απόσπασμα, να περιγράψετε τις συνθήκες ζωής και εργασίας του παιδιού. (μον.1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Κείμενο 4: «Νά'σαι καλά, δάσκαλε!», Γ. Ιωάννου

«Να 'σαι καλά, δάσκαλε!», του είπε μια μέρα μέσα στην τάξη ένας συμμαθητής μάς που ήταν κομμάτι χωρατατζής* και είχε το θάρρος. «Μας έκανες και ξεφοβηθήκαμε. Εμείς, εδώ, ντρεπόμασταν ως τα τώρα για τα τραγούδια μας και τα εθίματά μας. Μας έλεγαν πως είναι παλιατσαρίες* και πως, αφού δεν τα τραγουδούν στις ντισκοτέκ, δεν θα 'ναι καλά». «Τι λες, παιδί μου;», είπε ο δάσκαλος και βούρκωσε.* Το είδαμε καθαρά. «Ποιος; Ποιος σας τα λέει αυτά; Η παράδοσή μας! Τα τραγούδια μας! Τα άγια των αγίων». Και ξαφνικά το πρόσωπό του έγινε κάπως αγριωπό και απόμακρο σαν να 'βλεπε στα βάθη έναν σιχαμερό εχθρό, κάποιιο τέρας. Εμείς σωπαίναμε, μιά νιώθαμε πως μέσα στην ψυχή μας αποτυπωνόταν η σκηνή αυτή.

Ερωτήσεις:

1) α) Ποια γνώμη είχαν τα παιδιά για τα λαϊκά ήθη και έθιμα του τόπου τους αρχικά και ποια η στάση τους στη συνέχεια, σύμφωνα με το πιο πάνω απόσπασμα; Εξηγήστε.

β) Πού οφείλεται η αλλαγή αυτή;

(μον.0,75)

Και σε λίγο καιρό, όταν στο μάθημα των Νέων Ελληνικών μπήκαμε στα δημοτικά τραγούδια, ο καθηγητής μας έφεγγε πια ολόκληρος. Μας έφερνε από το σπίτι του βιβλία διάφορα, μας διάβαζε από μέσα. Έφερνε δίσκους, μαγνητόφωνα, σλάιντς. Μόλις τελείωνε το μάθημα του βιβλίου, μας έκανε προβολές, για να μας δείξει τόπους, φορεσιές, σπίτια, και έβαζε σιγανά στο μαγνητόφωνο ή στο πικάπ δίσκους με δημοτικά τραγούδια ν' ακούμε. Μας παρακινούσε μάλιστα ν' ακολουθούμε κι εμείς σιγοτραγουδώντας και έδινε αυτός πρώτος το παράδειγμα. Τα παιδιά ξεφοβήθηκαν και ξεντράπηκαν. Και μερικά που είχαν καλή φωνή, ζήτησαν από μόνα τους να πούνε τραγούδια του τόπου. Ο καθηγητής κατενθουσιάστηκε. Μας φάνηκε μάλιστα για μια στιγμή σαν δακρυσμένος, μα ίσως και να μην ήταν. Όσο τα άλλα τραγουδούσαν, δυο τρία παιδιά, αγόρια και κορίτσια χόρευαν το τραγούδι μες στην τάξη σιγανά. Στο τέλος, χειροκροτήσαμε αυθόρμητα και μόνο τότε είδαμε τον καθηγητή μας κάπως στενοχωρημένο. «Θ' ανησυχήσουμε τους άλλους», μας είπε. Πού να ήξερε, τι γινόταν προηγουμένως, με κάτι άλλους καθηγητές. Τι φασαρία και τι κακό, κι αυτό χωρίς χορούς και τραγούδια.

2) Με ποιους τρόπους καλλιεργήθηκε το ενδιαφέρον για το λαϊκό πολιτισμό και την τοπική παράδοση στους μαθητές, σύμφωνα με το πιο πάνω απόσπασμα; (μον.1,25)

«Ιστορία ενός αιχμαλώτου», Στρ. Δούκα

Καί ξεκινήσαμε νά βροῦμε ἄλλη κρυφώνα. "Ὡς τ' ἀπόγευμα φάχναμε. Βρήκαμε σ' ἓνα μέρος πού τό λέγαν Ἅγια-Τριάδα, σπήλαιο κι αὐτό, καί κουβαλήσαμε νύχτα τά πράματά μας.

Δέκα μέρες περάσανε, κι ἀπ' τό φόβο μας δέν εἴχαμε βγεῖ ἔξω. Οἱ τροφές ἄρχισαν νά σώνονται μέρα μέ τή μέρα. Στό τέλος μείναμε νηστικοί. Τό μάτι μας εἶχε-θολώσει ἀπ' τήν πείνα.

— Σύντροφε, τοῦ λέγω, δέ βαστώ πιά. Νά σκοτώσουμε τό μυλωνά;

— Πάφε, μοῦ λέγει, μή θέλεις νά χάσεις τήν ψυχή σου. Σέ λίγο βγαίνουν τά σπαρτά, τά ρεβίθια, κι ἔτσι θά φᾶμε πάλι.

— Σύντροφε, τοῦ μετάπα, ὡς τώρα τρώγαμε φαῖ κι ἀπάνω μας δέν πήραμε μέ τά χορτάρια θά ζήσουμε; Ἡ θά βροῦμε νά φᾶμε, ἢ θά τραβήξουμε μέσ στή Σμύρνη, νά παραδοθοῦμε.

— "Ὁχι, μοῦ λέγει, ἐγώ δέν παραδίνουμαι σέ τούρκικα χέρια. Ἐδῶ μέσα, στή σπηλιά θά πεθάνω.

— Μήν τό παίρνεις ἔτσι, σύντροφε, τοῦ εἶπα, ἐκεῖ εἶναι πολιτεία, δέν μποροῦν νά μᾶς χαλάσουν.

— "Ὁχι, μοῦ ἀπαντᾷ, αὐτό δέ γίνεται.

— Ἐ, τότε νά γίνει ἓνα ἄλλο. Νά κάνουμε τούς Τούρκους καί νά κατέβουμε νά πιάσουμε δουλειά. Κι ὅ,τι μᾶς εἶναι γραμμένο θά γίνει.

Ερωτήσεις:

Αφού διαβάσετε το πιο πάνω απόσπασμα:

- α) Να γράψετε ποια απόφαση παίρνουν τελικά οι δύο αιχμάλωτοι.
- β) Να αναφέρετε δύο προβλήματα που τους οδήγησαν σ' αυτή την απόφαση.
- γ) Να χαρακτηρίσετε τον κεντρικό ήρωα και να δικαιολογήσετε το χαρακτηρισμό σας. (μον.1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Η Διευθύντρια

Δημήτρα Θεοφανίδου
Δήμητρα Θεοφανίδου

Οι εισηγήτριες:

Ελένη Χαραλάμπους
Νίκη Παύλου
Χαρίκλεια Παμπόρη
Μύριελ Χαραλάμπους